

Instytut Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią, PAN

BRANŻA WYDOBYWCZA W POLSCE – ZAKRES DZIAŁAŃ, STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH, WSPÓŁPRACA Z MŚP

dr hab. Joanna Kulczycka, prof. AGH

Działania UE na rzecz surowców

- Zatwierdzenie opracowanego na forum UE (przy czynnym udziale przedstawicieli z Polski) programu pt. **Strategiczny Plan Wdrażania Europejskiego Partnerstwa Innowacji w Dziedzinie Surowców** (Strategiczny Plan 2013). EIP RM - 25 września 2013 r.
- **Konkurs na Węzeł Wiedzy i Innowacji w Surowcach** (KIC) – projekt złożony przez konsorcjum z reprezentantami z Polski.
- Uwzględnianie problematyki bilansowania surowców, jak i rozwoju nowych technologii w pozyskiwaniu surowców ze źródeł pierwotnych i wtórnych w wielu konkursach w ramach **7 RP UE, Horyzont 2020**.
- **Program Era-min** – innowacje w przemyśle wydobywczym UE.
- Ogłoszenie i uaktualniania tzw. listy surowców krytycznych dla UE, m.in. węgiel koksujący, magnezyt, fosforyt i krzem metaliczny.

Europejskie Partnerstwo Innowacji EIP

Cel główny: promowanie innowacji w całym łańcuchu tworzenia wartości dodanej surowców przy udziale stosownych interesariuszy,

Obszary priorytetowe:

1. Technologie produkcji surowców ze źródeł pierwotnych i wtórnych,
2. Substytucja surowców mineralnych (krytycznych), w tym m.in. pierwiastków ziem rzadkich, indu,
3. Poprawa ram regulacyjnych, bazy wiedzy i infrastruktury dla surowców w Europie,
4. Poprawa ram regulacyjnych w zakresie gospodarki odpadami (zbieranie, recykling) w Europie,
5. Współpraca międzynarodowa (np. międzynarodowe dialogi strategiczne, międzynarodowa współpraca technologiczna, międzynarodowe rozmowy handlowe).

Działania Polski na rzecz surowców

- ❑ Ministerstwo Gospodarki przedstawiło w czerwcu 2014 r. **Założenia do Planu działań na rzecz bezpieczeństwa Polski w zakresie surowców nieenergetycznych** podejmując się roli koordynatora w przygotowaniu spójnego dokumentu w tym zakresie.

Celem *Planu działań* jest identyfikacja działań koniecznych do podjęcia, aby poprawić bezpieczeństwo polskiej gospodarki w zakresie surowców nieenergetycznych, w związku z rosnącym znaczeniem tych surowców dla gospodarki.

- ❑ **Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki** oraz **Krajowe inteligentne specjalizacje** i **Program Rozwoju Przedsiębiorstw do 2020**,
- ❑ **Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej** – promocja recyklingu,
- ❑ NCBiR – programy, np. **Poprawa bezpieczeństwa pracy w kopalniach**, **Technologie wspomagające rozwój bezpiecznej energetyki jądrowej**, a z inicjatywy KGHM Polska Miedź SA program krajowy pt. CuBR,

Instytut Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią
Polskiej Akademii Nauk

KONFERENCJA

GÓRNICTWO JAKO BRANŻA STRATEGICZNA – BARIERY I SZANSE ROZWOJU W GOSPODARCE GLOBALNEJ

pod Honorowym Patronatem
Wicepremiera, Ministra Gospodarki
– Pana Janusza Piechocińskiego

Polska Akademia Nauk, Pałac Staszica, ul. Nowy Świat 72
19 listopada 2014 r., Warszawa

Konferencja organizowana w ramach programu
Obchodów Jubileuszu 25-lecia
Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej

Instytut Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią
Polskiej Akademii Nauk

Tematyka konferencji

- dostęp do surowców mineralnych i bezpieczeństwo surowcowe kraju;
 - strategia zarządzania surowcami mineralnymi;
 - warunki prowadzenia działalności wydobywczej;
- możliwości rozwoju polskiego przemysłu wydobywczego w gospodarce globalnej;
 - społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR);
 - zdrowie i bezpieczeństwo w działalności górniczej;
- promowanie innowacyjności w górnictwie – nowe tendencje i rozwiązania praktyczne.

Instytut Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią
Polskiej Akademii Nauk

Seminarium
***„Ochrona Środowiska a zrównoważony rozwój przemysłu
wydobywczego”***

**Tematyka: działania firm górniczych (także z sektora MŚP) w obszarze ochrony
środowiska – znaczenie górnictwa dla gospodarki krajowej, zrównoważonego
rozwoju, podnoszenia standardów życia oraz prezentacja rzeczywistego
oddziaływaniu eksploatacji złóż kopalin na środowisko)
– 10 października 2014 – Kraków**

w ramach
cyklu spotkań seminaryjnych

**PRZEMYSŁ WYDOBYWCZY JAKO STRATEGICZNA BRANŻA POLSKIEJ
GOSPODARKI**

Znaczenie branży górniczej i recyklingu w Polsce

- Polska jest krajem zasobnym w złoża różnych kopalin, w których prowadzone jest ich wydobycie. W związku z tym jest liczącym się na świecie producentem nieenergetycznych surowców mineralnych np. miedzi (7 miejsce), srebra (2 miejsce), cynku, ołowiu, metali rzadkich (np. renu), a także węgla, wielu surowców chemicznych i niektórych skalnych.
- Dodatkowo pozyskuje się surowce mineralne z odpadów przemysłowych m.in. hałd pogórnich oraz ZSEE, np. w 2013 r. według GIOS wprowadzono na rynek krajowy 486 tys. t. ZSEE, zebrano 171,7 tys. t (35%), z czego przetworzono 160,2 tys. t, a poddano procesom recyklingu 129,7 tys. t. Wskaźnik ilości zebranego ZSEE w przeliczeniu na 1 mieszkańca systematycznie się zwiększa osiągając poziom 4,25 kg/per capita w 2013 r. (0,7 kg w 2007 r., 2,8 kg w 2010 r.). Ilość zarejestrowanych podmiotów wynosiła 15435 organizacji, głównie MŚP.

Stan zagospodarowania wybranych kopalin w Polsce

Kopaliny	Liczba złóż udokumentowanych		Stopień zagospodarowania udokumentowanych zasobów geologicznych bilansowych złóż [%]
	ogółem	zagospodarowanych	
węgiel kamienny	146	51	39,7
węgiel brunatny	90	12	7,0
ropa naftowa	84	69	98,0
gaz ziemny	285	199	83,5
rudny Cu i Ag	14	6	82,4
rudny Zn-Pb	20	3	22,8
siarka	18	5	4,9
sól kamienna	18	5	17,8
surowce ilaste ceramiki budowlanej	1235	254	13,3
piaski i żwiry	9076	3722	30,2
kamienie łamane i bloczne	742	321	51,3
wapnienie i margle dla przemysłu cementowego	70	18	32,3
wapnienie i margle dla przemysłu wapienniczego	117	21	33,9

wg Bilans zasobów kopalin i wód mineralnych w Polsce (2013 r.)

Nakłady i wyniki branży górniczej

- W 2013 r. wartość przychodów ze sprzedaży netto 54,2 mld zł (4,4%), koszt własny sprzedanych produktów 49,7 mld zł, wynik finansowy ze sprzedaży – 4491,4 mld zł.
 - ▣ rentowność ze sprzedaży – 8,3%,
 - ▣ przeciętne zatrudnienie – 161,4 tys. osób,
 - ▣ miesięczne wynagrodzenie – 6869, 08 zł,
 - ▣ wynik finansowy brutto – 5,1 mld zł, wynik finansowy netto – 3,6 mld zł,
 - ▣ podatek dochodowy – 1,5 mld zł, udział podatku dochodowego w wyniku finansowym – 30,3% (średnio w Polsce – 14,2%),
 - ▣ podatki i opłaty obejmują m.in. Opłaty za użytkowanie górnicze, udostępnienie informacji geologicznej, opłata eksploatacyjna, podatek od wydobywania niektórych kopalin, od nieruchomości, środków transportu, akcyza od energii elektrycznej zużytej do wydobywania kopalin, opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, podatek od nieruchomości w części dotyczącej wyrobisk górniczych, fundusze likwidacji kopalń, itp.

Wyniki działalności sekcji górnictwo i kopalnictwo

- Struktura kosztów sekcji górnictwo i kopalnictwo w 2013 r. (GUS):
 - Amortyzacja – 9%
 - Zużycie materiałów i energii – 26,3%
 - Usługi obce – 18,6% (średnio w Polsce 12,7%)
 - Podatki i opłaty - 7% (średnio w Polsce 5,9%)
 - Wynagrodzenia – 28,4% (średnia w Polsce 10,3%)
 - Ubezpieczenia społeczne – 9,3% (średnia 2,7%)
- Podmioty działające w sekcji górnictwo i kopalnictwo w 30.06.2014 r. (GUS):
 - Łącznie – 4523 podmioty, w tym 2 przedsiębiorstwa państwowe, 2232 spółki i 2252 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:
 - mikro (0-9) – 3932 , małe (10-49) – 432, średnie (50-249) - 125,
 - duże (250-999) – 31, bardzo duże (>1000) – 12.

Najbogatsze gminy w Polsce

- Gmina **Kleszczów** – gmina wiejska w woj. łódzkim **33 560,89** (dochód w zł per capita),
- Krynica Morska – gmina miejska w woj. pomorskim **21 301,1**,
- Gmina Nowe Warpno – gmina miejsko-wiejska w woj. zachodniopomorskim **12 672,57**,
- Gmina **Polkowice** – gmina miejsko-wiejska w woj. dolnośląskim **7 754,07**,
- Gmina **Mielnik** – gmina wiejska w woj. podlaskim **5 538,45**,
- Gmina Rząśnia – gmina wiejska w woj. łódzkim, **5 012,4**,
- Gmina **Puchaczów** – gmina wiejska w woj. lubelskim, **4 842,94**,
- Gmina Suchy Las – gmina wiejska w woj. wielkopolskim **4 757,99**,
- Gmina Kobierzyce – gmina wiejska w woj. dolnośląskim **4 563,96**,
- Gmina Jerzmanowa – gmina wiejska w woj. dolnośląskim **4 245,67**.

*Średni dochód podatkowy na jednego mieszkańca dla wszystkich gmin w kraju, tzw. wskaźnik gminny Gg, oszacowano w tym roku na **1 358,98 zł**.*

Dochody powyżej średniej uzyskały 453 gminy.

Efekty ekonomiczne współpracy MŚP i dużych podmiotów

- **Efekt produkcyjny** – produktywność nakładów kapitałowych (kapitał/wartość produkcji nowo wytworzonej) dla MŚP kształtuje się najniżej, natomiast dla dużych firm najwyżej.
- **Efekt zatrudnienia** – MŚP stosują na ogół technologie bardziej pracochłonne niż duże firmy; kapitał niezbędny do utworzenia jednego miejsca pracy w MŚP jest mniejszy, zaletą zatrudnienia w MŚP jest pewność utrzymania miejsca pracy w okresie recesji oraz np. lepsza sytuacja socjalna, większe zadowolenie z pracy.
- **Efekt postępu technicznego** – MŚP pełnią ważną funkcję w procesie upowszechniania nowości, są skuteczne w zastosowaniu wyników badań, i co jest z tym ściśle związane – w sferze innowacji produktowych.
- **Efekt regionalnej decentralizacji** – MŚP jako bardziej elastyczne w wyborze lokalizacji mogą wspierać rozwój małych miasteczek, wsi, terenów mniej rozwiniętych.
- **Efekt mobilizacji kapitałów** – MŚP mobilizują oszczędności krewnych, przyjaciół do celów produkcyjnych; “angażują” do gospodarki kapitały, które bez istnienia tych przedsiębiorstw pozostałyby produkcyjnie niewykorzystane.

Korzyści płynące ze zbudowania grupy kapitałowej i wspierania MŚP

- dobry kontakt z partnerami, budowanie zaufania, dzielenie się doświadczeniami,
- nowe spojrzenie na rynek danej branży,
- większa świadomość swoich możliwości rozwojowych,
- zwiększenie pozycji negocjacyjnej, specjalizacja ofert produktowych i usługowych,
- bardziej zdywersyfikowany pakiet produktów lub usług na poziomie grupowym,
- wizerunek i marketing, zwiększona rozpoznawalność i wiarygodność,
- narzędzie wpływu na politykę,
- wsparcie rozwiązywania konkretnych problemów,
- możliwość porównania swojej działalności z podobnymi firmami (benchmarking),
- nowe możliwości biznesowe, zwiększona wiedza o innych firmach i instytucjach, z którymi można rozwiązywać problemy, a także inicjować nowe przedsięwzięcia.

Korzyści ze współdziałania dużych i MŚP

- minimalizacja kosztów produkcji,
- produkcja dóbr komplementarnych w stosunku do produkcji rynkowej wytwarzanej przez duże przedsiębiorstwa,
- wyrównywanie regionalnych różnic w rozwoju ekonomicznym,
- łagodzenie problemu bezrobocia,
- mobilizacja kapitałów,
- optymalne wykorzystanie potencjału materialnego,
- wprowadzanie innowacji,
- optymalna alokacja nakładów inwestycyjnych w gospodarce.

Problemy współpracy MŚP z dużymi

- przewaga rynkowa /wejście na rynek,
- jakość współpracy,
- płatności (zatory płatnicze),
- monopolizacja,
- ?

Instytut Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią
Polskiej Akademii Nauk

Zachęcam do zapoznania się z konkluzjami i wnioskami z Seminariów:

Seminarium

Daniny publiczne w przemyśle wydobywczym w Polsce i na świecie

Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” Im Andrzeja Bączkowskiego
Warszawa, 7 kwietnia 2014 r.

Materiały: <http://www.pracodawcy.pl/co-hamuje-polska-branze-wydobywcza/#more-2373>

Seminarium

Strategia surowcowa Polski

Polska Akademia Nauk, Pałac Staszica
Warszawa, 26 maja 2014 r.

Materiały: : <http://www.pracodawcy.pl/o-branzy-wydobywczej-podczas-seminarium-strategia-surowcowa-polski/>

Dziękuję za uwagę